

หลักสูตร “การเงิน การบัญชี และการบริหารสำหรับกรรมการสหกรณ์” (ขนาดเล็ก)
(ฉบับปรับปรุง)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในด้านอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้เป็นไปตามบริบทของสหกรณ์ นโยบายรัฐที่กำหนด
- 2) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการดำเนินการด้านการเงิน การบัญชี การบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสหกรณ์
- 3) เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและประยุกต์การบริหารจัดการสหกรณ์ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

โครงสร้างหลักสูตร

รายชื่อเนื้อหาวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
กลุ่มวิชาพื้นฐาน	
1. ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ และบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	3
2. กฎหมาย ข้อบังคับสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์	3
	(6)
กลุ่มวิชาเฉพาะ	
3. ความรู้ด้านการบัญชี และการอ่านงบการเงินของสหกรณ์	3
4. การวิเคราะห์งบการเงินของสหกรณ์	3
5. การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนทางการเงิน และส่วนเหลือ	3
6 การบริหารสินเชื่อ	3
7. การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง	2
8. การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และนวัตกรรม เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ (IT) เพื่อการบริหารสหกรณ์	3
	(17)
หมวดอื่นๆ	
9. ทดสอบประมวลความรู้ pre - test, post - test	1
	(1)
รวมจำนวน (ชั่วโมง)	(24)

หัวข้อวิชาที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์
และ บทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

(3 ชม.)

1.1 วัตถุประสงค์

- 1.1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ ค่านิยม หลักการ และวิธีการสหกรณ์และ
ประยุกต์ใช้บริหารสหกรณ์ได้
- 1.1.2 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจโครงสร้างระบบสหกรณ์ และการบริหารจัดการสหกรณ์
- 1.1.3 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และอำนาจกระทำการ
ของคณะกรรมการดำเนินการ

1.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์

สหกรณ์เป็นองค์การอิสระของบุคคลซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและ
ความมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการดำเนินวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุม
ตามหลักแนวทางประชาธิปไตย กรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของ
สหกรณ์ในสถานภาพของการเป็นผู้บริหาร นโยบายของสหกรณ์ต้องมีพื้นฐานแนวคิดในการบริหารและการ
จัดการสหกรณ์ที่ชัดเจนและถูกต้อง ในส่วนโครงสร้างระบบสหกรณ์และการบริหารจัดการ ตลอดจนระบบ
เศรษฐกิจและตลาดเงินที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาวิชาดังนี้

- 1.2.1 ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ (15%)
 - (1) อุดมการณ์ ค่านิยม หลักการ และวิธีการสหกรณ์
 - (2) ความหมายและเป้าหมายของอุดมการณ์สหกรณ์
 - (3) ค่านิยม และค่านิยมเกี่ยวกับสหกรณ์
 - (4) การประยุกต์ใช้หลักการ และวิธีการสหกรณ์ในการบริหารจัดการสหกรณ์
- 1.2.2. โครงสร้างระบบสหกรณ์ (5%)
 - (1) สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
 - (2) ชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศ/ชุมนุมสหกรณ์ระดับพื้นที่หรือวิชาชีพ
 - (3) สหกรณ์พื้นฐานแต่ละประเภท
 - (4) คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
 - (5) กรมส่งเสริมสหกรณ์
 - (6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- 1.2.3 โครงสร้างการบริหารจัดการสหกรณ์ (20%)
 - (1) โครงสร้างพื้นฐานสหกรณ์
 - (2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในสหกรณ์
 - (3) ความรับผิดชอบต่อจัดการสหกรณ์
- 1.2.4 เป้าหมายขององค์การธุรกิจแบบสหกรณ์กับธุรกิจแบบเอกชน (10%)
 - (1) เปรียบเทียบการบริหารธุรกิจสหกรณ์และเอกชน
 - (2) รูปแบบการดำเนินธุรกิจสหกรณ์และเป้าหมาย

บทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากผู้แทนสมาชิกขึ้นมาเป็นตัวแทนในการบริหารงานของสหกรณ์ ต้องมีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการและดำเนินกิจการสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และอำนาจกระทำการ ความรับผิดชอบทางกฎหมาย โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

1.2.5	หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการ	(10%)
	(1) หน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการ และคณะกรรมการดำเนินการ	
1.2.6	อำนาจกระทำการของคณะกรรมการดำเนินการ	(20%)
	(1) อำนาจกระทำการตามกฎหมาย กฎกระทรวง ข้อกำหนดของคณะกรรมการ
พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) และข้อบังคับของสหกรณ์	
1.2.7	ความรับผิดชอบทางกฎหมายของคณะกรรมการดำเนินการ	(10%)
	(1) ความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	
	(2) ความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา	
	(3) ความรับผิดชอบตามกฎหมายสหกรณ์	
1.2.8	กรณีศึกษาความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการ	(10%)
		รวม (100%)

หัวข้อวิชาที่ 2 กฎหมาย ข้อบังคับสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์ (3 ชม.)

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในกฎหมายสหกรณ์ (พระราชบัญญัติสหกรณ์) กฎกระทรวง ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ข้อบังคับสหกรณ์ ระเบียบ คำสั่ง และคำแนะนำของนายทะเบียน

2.1.2 เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมาย ป่ง. และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์

2.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

สหกรณ์เป็นนิติบุคคลตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยเกี่ยวข้องกับกฎหมายสหกรณ์ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ตลอดจนข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ ที่สหกรณ์กำหนดขึ้น คณะกรรมการดำเนินการจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

2.2.1	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และนิติกรรมเรื่องของสัญญา	(20%)
	(1) การกู้ยืม	
	(2) การค้ำประกัน	
	(3) การจำนำ	
	(4) การจำนอง	
2.2.2	พระราชบัญญัติสหกรณ์และข้อบังคับสหกรณ์	(20%)
	(1) สารสำคัญของพระราชบัญญัติสหกรณ์และข้อบังคับสหกรณ์	
2.2.3	ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)	(10%)
	(1) การฝาก และการลงทุนของสหกรณ์ตามมาตรา 62	
2.2.4	กฎกระทรวง	(10%)
	(1) กฎกระทรวงว่าด้วยการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง	
	(2) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเงินปันผล	
	(3) กฎกระทรวง การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2564	
2.2.5	ระเบียบ คำสั่ง และคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์	(20%)
	(1) ความสำคัญของระเบียบ คำสั่ง และคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์	
	(2) ความรับผิดชอบต่อระเบียบ คำสั่ง และคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์	
2.2.6	กฎหมาย ป่ง.	(10%)
	สารสำคัญของกฎหมาย ป่ง. ที่เกี่ยวกับสหกรณ์	
	(1) การฟอกเงิน	
	(2) ความผิดฐานฟอกเงิน	
	(3) การรายงานธุรกรรมการเงิน	
2.2.7	กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	(10%)
	(1) กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน	
	(2) กฎหมายเกี่ยวกับการประกันชีวิต	

รวม (100%)

หัวข้อวิชาที่ 3 ความรู้ด้านการบัญชี และการอ่านงบการเงินของสหกรณ์

(3 ชม.)

3.1 วัตถุประสงค์

- 3.1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจระบบบัญชีและการเงินของสหกรณ์
- 3.1.2 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารสหกรณ์
- 3.1.3 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการเงินในการบริหารสหกรณ์

3.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

หัวข้อวิชานี้ อยู่ในกลุ่มวิชาการบัญชี และเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการบัญชีและแนวปฏิบัติด้านการรับเงิน - การจ่ายเงิน รวมถึง การอ่านงบการเงินให้เกิดความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการบริหารการเงินในฐานะผู้บริหารสหกรณ์ โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

- 3.2.1 กระบวนการปฏิบัติทางการเงิน (15%)
 - (1) ความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของเอกสารหรือหลักฐานทางการเงิน
 - (2) กระบวนการรับเงิน - จ่ายเงิน เอกสารรับเงิน - จ่ายเงิน และการบันทึก รายรับ - รายจ่ายประจำวัน
 - (3) งบรายรับรายจ่ายประจำเดือน
- 3.2.2 กระบวนการปฏิบัติทางบัญชี (15%)
 - (1) ความรู้ ความเข้าใจการบันทึกบัญชีรายวันทั่วไปและบัญชีแยกประเภท
 - (2) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชีคุมยอดและบัญชีรายตัว
 - (3) ความสำคัญของงบทดลอง การตรวจสอบและการกระทบยอดทางบัญชี
- 3.2.3 องค์ประกอบของงบการเงิน (30%)
 - (1) ความหมายและประเภทของงบการเงิน
 - (2) กลุ่มบัญชีหรือหมวดบัญชีในงบการเงิน
 - (3) แหล่งที่มาของเงินทุนและแหล่งใช้ไปของเงินทุน
- 3.2.4 เทคนิคการอ่านงบการเงิน (40%)
 - (1) ความรู้เข้าใจเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย
 - (2) ความสำคัญของหมายเหตุประกอบงบการเงิน (รายละเอียดประกอบงบการเงิน)
 - (3) ความสัมพันธ์ของกลุ่มบัญชีทั้ง 5 หมวด
 - (4) วิธีสังเกตรายการที่ผิดปกติในงบการเงิน รายการที่มีความเสี่ยง รายการที่ผิดปกติในงบการเงิน (ข้อสังเกตของผู้ตรวจสอบบัญชี)

รวม (100%)

หัวข้อวิชาที่ 4 การวิเคราะห์งบการเงินของสหกรณ์

(3 ชม.)

4.1 วัตถุประสงค์

- 4.1.1 เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจด้านการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน
- 4.1.2 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้เครื่องวิเคราะห์ทางการเงิน
- 4.1.3 เพื่อใช้ข้อมูลจากผลวิเคราะห์ทางการเงินในการบริหารงานสหกรณ์

4.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

หัวข้อวิชานี้ อยู่ในกลุ่มวิชาการบัญชี การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นกระบวนการตรวจสอบและประเมินวิเคราะห์งบการเงินของสหกรณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวข้องกับข้อมูลทางการเงิน ความมั่นคง และศักยภาพในการเติบโต โดยเกี่ยวข้องกับอัตราส่วนทางการเงิน แนวโน้มและตัวบ่งชี้สำคัญอื่นๆ เพื่อประเมินความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่อง และประสิทธิภาพของสหกรณ์ กรรมการสหกรณ์ต้องสามารถประเมินได้โดยการวิเคราะห์งบการเงิน เช่น งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกระแสเงินสด และสถานการณ์เงินของสหกรณ์ ระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลรอบด้าน เกี่ยวกับการลงทุน การให้กู้ยืม และกลยุทธ์ทางธุรกิจ โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

- 4.2.1 สารสำคัญของงบการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ (10%)
 - (1) ความหมายและจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน
 - (2) งบฐานะการเงินของกิจการและแสดงผลการดำเนินงาน รวมถึง กระแสเงินสดของกิจการ
- 4.2.2 การวิเคราะห์แบบอัตราร้อยละ (Percentage Analysis) (25%)
 - (1) การวิเคราะห์แนวดิ่ง
 - (2) การวิเคราะห์แนวโน้ม (แนวนอน)
- 4.2.3 การวิเคราะห์แบบอัตราส่วน (Financial Ratio Analysis) (50%)
 - (1) อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
 - (2) อัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage Ratio)
 - (3) อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Activity Ratio)
 - (4) อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)
 - (5) อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญของสถาบันการเงิน
- 4.2.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับงบกระแสเงินสด (15%)
 - (1) ความสำคัญของงบกระแสเงินสด
 - (2) กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน
 - (3) กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน
 - (4) กระแสเงินสดจากกิจกรรมหาเงิน

รวม (100%)

หัวข้อวิชาที่ 5 การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนทางการเงิน และส่วนเหลือ

(3 ชม.)

5.1 วัตถุประสงค์

- 5.1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และส่วนเหลือ
- 5.1.2 เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม

5.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

การวิเคราะห์ต้นทุนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องของการจัดหาเงินทุน และการใช้เงินทุนเพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพสูงสุดบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

- 5.2.1 ต้นทุนเงินทุน ต้นทุนบริหาร และต้นทุนรวม (30%)
 - (1) วิธีการคำนวณต้นทุนเงินทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
 - (2) วิธีการคำนวณต้นทุนบริหาร
 - (3) วิธีการคำนวณต้นทุนรวม
 - 5.2.2 ผลตอบแทนทางการเงิน (10%)
 - (1) วิธีการคำนวณผลตอบแทนทางการเงินเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
 - 5.2.3 ส่วนเหลือ (10%)
 - (1) วิธีการคำนวณส่วนเหลือแต่ละรายการ เช่น ทุนสำรอง และทุนสะสมต่าง ๆ
 - 5.2.4 ภาคปฏิบัติ (50%)
 - ให้ทดลองการคำนวณต้นทุน โดยการกำหนดอัตราเงินปันผลที่เหมาะสมกับความเป็นสหกรณ์ รวมทั้ง ต้นทุนเงินทุนอื่นๆ และการคำนวณอัตราผลตอบแทนที่เหมาะสมและไม่เข้าลักษณะการแสวงหาผลตอบแทนที่สูงเกินควร
- รวม (100%)

หัวข้อวิชาที่ 6 การบริหารสินเชื่อ

(3 ชม.)

6.1 วัตถุประสงค์

6.1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการบริหารธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์

6.1.2 เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสินเชื่ออย่างเป็นระบบ และการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ

6.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

ธุรกิจสินเชื่อสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์หลักคือให้บริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินแก่สมาชิกในราคาที่แข่งขันได้ ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมความรู้ทางการเงินและพัฒนาความเป็นอยู่ ธุรกิจสินเชื่อสหกรณ์ต่างจากธนาคารแบบดั้งเดิม ตรงที่เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร เป้าหมายหลักคือให้บริการสมาชิกมากกว่าการสร้างผลกำไรให้กับผู้ถือหุ้น ซึ่งช่วยให้สหกรณ์สามารถเสนออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่า อัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ที่สูงขึ้น และค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น กรรมการสหกรณ์จะต้องมีความรู้และตระหนักในการบริหารสินเชื่อ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกและสหกรณ์ โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

6.2.1 ความรู้ ความเข้าใจระบบธุรกิจสินเชื่อ (30%)

- (1) ความหมาย ความสำคัญของธุรกิจสินเชื่อ
- (2) ระบบสินเชื่อสหกรณ์

6.2.2 การบริหารธุรกิจสินเชื่อสหกรณ์ (70%)

- (1) กระบวนการจัดการบริหารสินเชื่อ
- (2) การวิเคราะห์สินเชื่อ
- (3) การประเมินค่าความเสี่ยงสินเชื่อ
- (4) ความมั่นคงทางการเงินและการประเมินองค์ประกอบในสินเชื่อ
- (5) การควบคุมสินเชื่อและหลักการบริหารสินเชื่อ
- (6) การดำเนินการเรียกเก็บหนี้
- (7) แผนการเร่งรัดและติดตามหนี้ทุกประเภท

รวม (100%)

หัวข้อวิชาที่ 7 การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

(2 ชม.)

7.1 วัตถุประสงค์

7.1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวางระบบการควบคุมภายในและประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเองของสหกรณ์

7.1.2 เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์และการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเองของทุกส่วนงานในสหกรณ์

7.1.3 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง

7.1.4 เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อสหกรณ์

7.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

การควบคุมภายใน คือ กระบวนการปฏิบัติงานที่บุคลากรในสหกรณ์ โดยคณะกรรมการดำเนินการผู้บริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคนมีบทบาทร่วมกันในการจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึง การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหลสิ้นเปลืองหรือทุจริตในหน่วยงาน

การบริหารความเสี่ยง คือ กระบวนการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้องค์กรลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับของความเสียหายและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

7.2.1 ความหมาย และวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน (5%)

7.2.2 แนวทางการประเมินการควบคุมภายในตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (45%)

(1) การประเมินสภาพแวดล้อมการควบคุม

(2) การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม

ก. ด้านการเงินการบัญชี

ข. ด้านธุรกิจสินเชื่อ

ค. ด้านธุรกิจเงินรับฝาก

ง. ด้านเงินลงทุนในหลักทรัพย์

จ. ด้านที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ฉ. ด้านเจ้าหนี้เงินกู้

ช. ด้านสมาชิกและทุนเรือนหุ้น

(3) การประเมินระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร

(4) การประเมินระบบติดตามผลและประเมินผล

(5) ภาคปฏิบัติ ให้ทดลองประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแบบประเมิน

7.2.3 ความหมาย และวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง (5%)

7.2.4 การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (10%)

7.2.5 การบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต (10%)

7.2.6 การบริหารความเสี่ยงด้านตลาด (5%)

7.2.7 การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (10%)

7.2.8 การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (5%)

7.2.9 ภาคปฏิบัติ ให้ทดลองประเมินความเสี่ยงของสหกรณ์ตามแบบประเมิน (5%)

รวม (100%)

หัวข้อวิชาที่ 8 การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และนวัตกรรม เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ (IT) เพื่อการบริหารสหกรณ์ (3 ชม.)

8.1 วัตถุประสงค์

- 8.1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การวัดและประเมินผลแบบสมดุล
- 8.1.2 เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม วางแผนกลยุทธ์ และนำไปใช้ในการพัฒนาสหกรณ์ให้ก้าวหน้ามั่นคง และยั่งยืน
- 8.1.3 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี และนวัตกรรม
- 8.1.4 เพื่อให้เห็นความสำคัญในการนำเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ และนวัตกรรม มาใช้ในการบริหารสหกรณ์
- 8.1.5 เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการพัฒนาสหกรณ์ได้

8.2 คำอธิบายหัวข้อวิชา

การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการมองอนาคต เพื่อให้ทราบถึงทิศทางและการเจริญเติบโตของสหกรณ์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก รวมถึง ให้ผู้บริหารมีการเตรียมตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้น ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเป็นสิ่งสำคัญในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันในปัจจุบัน และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร ผู้บริหารต้องมีการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการมองอนาคต เพื่อให้ทราบถึงทิศทางและการเจริญเติบโตของสหกรณ์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก รวมถึง ให้ผู้บริหารมีการเตรียมตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้น เช่น ช่วยให้การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูลดีขึ้น อำนวยความสะดวกในการสื่อสารและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเครื่องมือและแพลตฟอร์มการสื่อสารดิจิทัลที่หลากหลาย ประหยัดเวลาและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยการทำงานที่ขับเคลื่อนโดยอัตโนมัติ ปรับปรุงกระบวนการ และบูรณาการระบบ ช่วยให้พนักงานมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมที่มีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพการผลิตที่ดีขึ้นและผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ดังนั้นกรรมการสหกรณ์จะต้องตระหนักให้มีความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสหกรณ์ โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

- 8.2.1 ความหมาย และวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (5%)
- 8.2.2 การวางแผนกลยุทธ์ (15%)
 - (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก การวิเคราะห์การแข่งขันและการวิเคราะห์ลูกค้า
 - (2) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
 - (3) การวางแผนกลยุทธ์ และงบประมาณ
- 8.2.3 การนำแผนไปปฏิบัติ (20%)
 - การปรับเปลี่ยนองค์กรด้านการจัดการโครงสร้างด้านกระบวนการทำงาน
 - ด้านบุคลากรด้านเทคโนโลยี ค่านิยมร่วม และวัฒนธรรมองค์กร

8.2.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี นวัตกรรม และข้อมูลสารสนเทศ	(5%)
(1) ความหมาย ความสำคัญ	
(2) เทคโนโลยี นวัตกรรมในยุคปัจจุบัน	
8.2.5 เครื่องมือและแพลตฟอร์มการสื่อสารดิจิทัล	(5%)
8.2.6 การนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารจัดการสหกรณ์ (30%)	
(1) ระบบฐานข้อมูล (Big Data)	
(2) การวิเคราะห์ การนำเสนอข้อมูล	
(3) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสหกรณ์	
(4) ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการสหกรณ์	
8.2.7 การพัฒนานวัตกรรมในองค์กร	(20%)
(1) การวางแผนด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม	
	รวม (100%)

รวมชั่วโมง 23 ชม.

9. ทดสอบประมวลความรู้ pre - test, post - test

1 ชม.

รวมทั้งสิ้น 24 ชม.

เงื่อนไขการสำเร็จหลักสูตร

1. ต้องมีเวลาเข้ารับการฝึกอบรมไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80
2. ต้องผ่านการทดสอบประมวลความรู้ pre - test, post - test (แบบปรนัย) โดยได้ผลคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60